

Puolustussuunnittelun kieli, Case NATO ja EU

Defence planning, Case NATO and EU

**Yleisesikuntaeverstiluutnantti, ST, DI Ilkka Ikonen
Panssariprikaati**

The impact of Russia's invasion of Ukraine on security environment has been dramatic in Europe. Finland joined NATO in the spring of 2023 and Sweden is still in a middle of joining process. In the past, defense planning has not been discussed publicly in Finland, but the situation changed in December 2022 when Finland's membership process was still in progress. This research is a continuation of that discussion, and this research brings out the concept and language of defense planning and finds out how defense planning differs from operational planning. Based on this research, the concept of defense planning in Finland is not clear and needed to be defined. Research related to defense planning should also be developed, and especially publishing should be expanded.

Johdanto

Vuonna 2022 alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan on järjestyttänyt Suomen turvallisuuspoliittista ympäristöä peruuttamattomalla tavalla. Huhtikuussa 2023 Suomi liittyi osaksi Natoa noin vuoden kestäneen jäsenyyssprosessin jälkeen. Viimeisen vuoden aikana on mediassa ollut paljon keskustelua jäsenyyden vaikutuksista Suomelle. Ulkopoliittinen instituutti julkaisi joulukuussa 2022 (Pesu & Iso-Markku, 2022) tutkimuksen Naton vaikutuksista Suomelle ja puolustusministeri Antti Kaikkonen kirjoitti artikkelin Nato-jäsenyyden vaikutuksista Suomen puolustukselle Helsingin Sanomissa joulukuussa 2022 (Kaikkonen, 2022), Puolustusministeriö julkaisi blogissaan artikkelin, jossa esiteltiin Naton puolustussuunnitteluprosessi ja arvioitiin sen vaikutuksia Suomen puolustussuunnitteluun (Aapro, 2022). Suomen Nato-jäsenyys vie meidät osaksi Naton puolustussuunnittelua ja lisäksi olemme edelleen mukana Euroopan unionin suorituskykyjen kehittämisessä.

Keväällä 2022 julkaistussa selonteossa Suomen liittymisestä Natoon todetaan, että Suomi osallistuu Naton yhteiseen puolustussuunnitteluprosessiin,

sekä yhteisen puolustuksen suunnitteluun (Valtioneuvosto 2022, 4). Pääministeri Orpon hallitusohjelman (Valtioneuvosto 2023, 157) mukaan ”Naton jäsenmaana Suomi ylläpitää uskottavaa puolustuskykyä kaikissa olosuhteissa sekä varautuu tukemaan muita Nato-jäsenmaita velvollisuuksiensa mukaisesti. Suomen tavoitteena on EU:n ja Euroopan oman puolustuksen vahvistaminen Naton puitteissa”. Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus tulee laatimaan uuden puolustuselonteon, jossa tarkennetaan Suomen ja Naton välistä yhteistoimintaa, sekä mahdollisesti perustetaan erillinen työryhmä arvioimaan puolustuksen kehittämistarpeita ”Puolustuselonteossa määritellään pidemmän aikavälin tavoitteet Suomen puolustukselle Natossa. Perustetaan tarvittaessa vaalikauden aikana parlamentaarinen työryhmä selvittämään maanpuolustuksen kehittämistarpeita” (Valtioneuvosto 2023, 163). Muissa kuin edellä mainituissa kirjoituksissa ja asiakirjoissa ei ole tarkemmin kuvattu Naton puolustussuunnittelua, tai puolustussuunnittelua yleisestikään, eikä yhteisen puolustuksen perusteita. Puolustussuunnittelun käsite vaatii analyttisempää tarkastelua, jotta voidaan muodostaa ymmärrys sen vaikutuksista Suomelle.

Tässä artikkelissa eritellään käsitteanalyttisesti puolustussuunnittelua sekä operatiivista suunnittelua, niiden käsitteitä ja eroja, sekä rajoitteita turvallisuus- ja sotilaspoliittisesta näkökulmasta. Artikkelissa haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä puolustussuunnittelulla tarkoitetaan?
- Miten puolustussuunnittelu ja operatiivinen suunnittelu eroavat toisistaan?
- Minkälaisia ovat Naton ja EU:n puolustussuunnitteluprosessit?

Artikkelissa luodaan katsaus puolustussuunnittelun ja operatiivisen suunnittelun käsitteisiin nimenomaan kansainvälisellä tasolla, sekä myös kansallisella tasolla. Lisäksi artikkelissa esitellään case-tarkasteluna Naton ja EU:n puolustussuunnittelun prosessit, sekä esitetään malli puolustussuunnittelun ja operatiivisen suunnittelun eroavaisuuksista. Aineistoa on kerätty kirjallisuuskatsauksen avulla, sillä puolustussuunnitteluun liittyvät asiakirjat on pääosin turvallisuusluokiteltu, joka johtaa heikkoon kansainväliseen vertailtavuuteen ja toisaalta julkaisun turvaluokka rajoittaa myös asiakirjojen tai haastattelujen käyttöä.

Puolustussuunnittelun käsitteet

Ulkomaisessa kirjallisuudessa ja tutkimuksessa esitetään useita määritelmiä puolustussuunnittelulle (Defence Planning), joiden voidaan nähdä täydentävän toisiansa. Faber (2007, 2) korostaa, että puolustussuunnittelussa on enemmän

kysymys prosessista, kuin halutusta lopputilasta. Se on prosessi, joka ensin ennakoi mahdollisia tulevia operatiivisia toimintaympäristöjä ja sitten kehittää erilaisia joukkorakenteiden kehittämissuunnitelmia, joilla puolustusvoimat voivat toimia näissä toimintaympäristöissä huolimatta rajoitteista (perustullaillinen, oikeudellinen, taloudellinen jne.). Toisaalta nähdään, että puolustus suunnittelu on prosessi, jolla määritetään pitkän aikavälin puolustus suunnittelun tavoitteet ja strategia/menetelmät niiden saavuttamiseksi (Stojkovic & Dahl 2007, 9). Puolustus suunnittelu voidaan nähdä toiminnaksi, jonka tarkoituksena on perustaa ja ylläpitää puolustusjärjestelmä sellaisella tasolla, että se on käytettävissä ja ajan tasalla tarvittaessa, lisäksi se on kansakuntien käyttämä poliittinen ja sotilaallinen prosessi, jolla voidaan tarjota tarvittavat suorituskyvyt puolustus sitoumusten täyttämiseksi. (Pfeiffer 2008, 104). Davis (2018, 375) määrittää puolustus suunnittelun olevan puolustusministeriön versio strategisesta suunnittelusta, joka on luonteeltaan määrätietoinen, joka päättää kansakunnan tulevista sotilaallisista suorituskyvyistä ja joukoista.

Puolustus suunnittelu voidaan jakaa myös kolmeen eri aikaikkunaan, jotka ovat lyhyt-, keski- ja pitkäaikaväli (Gray 2014, 4; Oleshko & Blinov 2021, 42). Eri lähteissä näille aikaikkunoille on määritelty erilaisia pituuksia, lyhyen aikavälin suunnittelu voi olla 1–3 vuotta, keskipitkä 4–8 vuotta ja pitkä 10–30 vuotta (Stojkovic & Dahl 2007, 10). Puolustus suunnittelu pitää sisällään vähintään seuraavien asiakokonaisuuksien käsittelyn (Gray 2014, 4):

- Poliittinen ohjaus prosessille (poliittiset tavoitteet, loppuasetelma ja tahtotila)
- Suunnittelu ja valinta sotilaspoliittisille ohjelmille
- Materiaalihankkeiden suunnittelu, toteutus ja hallinnointi
- Operatiivinen suunnittelu
- Yhteensovittaminen sosiaalisten, taloudellisten ja poliittisten ohjelmien ja suunnitelmien kanssa
- Tiedon kerääminen ja analysointi liittyen poliittisen tahtotilan saavuttamiseen
- Yhteistyö ja koordinointi liittolaisten kanssa

Naton puolustus suunnitteluprosessi on nimeltään Nato Defence Planning Process (NDPP). Naton määritelmän mukaan sen tavoitteena on tarjota prosessi, joissa kansalliset ja liittoutuman puolustus suunnittelutoimet (defence planning activities) voidaan harmonisoida, jotta liittolaiset voivat tarjota tarvittavat joukot ja suorituskyvyt tehokkaimmalla mahdollisimmalla tavalla. NDPP helpottaa yhteensopivien ja asianmukaisesti varusteltujen, koulutettujen ja tuettujen joukkojen sekä niihin liittyvien sotilaallisten ja ei-sotilaallisten suorituskykyjen oikea-aikaista tunnistamista, kehittämistä ja toimittamista liittou-

man kaikkiin tarpeisiin. (NATO 2002 a). NDPP tunnistaa lyhyen-, keskipitkän ja pitkän aikavälin aikaikkunat, joiden mukaan toimeenpanoa suunnitellaan ja arvioidaan.

Euroopan unionin puolustussuunnittelua vastaava prosessi on Headline Goal Process (HLGP) (Ikonen, 2023). Se määritellään seuraavalla tavalla: ”*Järjestelmällinen lähestymistapa EU:n yhteisessä turvallisuus ja puolustuspolitiikassa (YTPP) tarvittavien sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseksi EU:n poliittisen tahtotilan mukaisesti. Sen tavoitteena on tunnistaa suorituskyvyt, joita jäsenvaltioiden on kehitettävä, ja luoda synergiaa niiden joukkojen välille, jotta voidaan parantaa EU:n kykyä reagoida kriiseihin nopeammin ja tehokkaammin*” (EEAS 2022, 84).

Puolustussuunnittelun eri näkökulmat

Puolustussuunnittelu jakaantuu teorian ja empirian mukaan useisiin eri näkökulmiin tai malleihin, joiden ajatusmaailma ja tarkoitusperä poikkeaa toisistaan. Käytännön sovelluksissa kuitenkin käytetään samanaikaisesti useita näkökulmia tai osia niistä, jolloin ne täydentävät toisiaan. Puolustussuunnittelu voi olla uhkaperusteista, suorituskykyperusteista, skenaarioperusteista, top-down perusteinen (ylhäältä alas), resurssirajoitteista ja inkrementaalista (Faber 2007, 2).

Uhkaperustainen puolustussuunnittelu perustuu reaali maailman vastustajan tunnistamiseen sekä vastustajan suorituskykyjen analysointiin nykyhetkessä ja tulevaisuudessa. Tämän puolustussuunnittelun keskiössä on luoda itselle sekä määrällisesti, että laadullisesti paremmat suorituskyvyt, kuin oletetulla vastustajalla on arvioitu olevan (Faber 2007, 2; Petrova & Petrov 2020, 113).

Suorituskykyperusteisen puolustussuunnittelun lähestymistapa perustuu funktionaaliseen eli toiminnalliseen analyysiin (Petrova & Petrov 2020, 113). Suunnittelussa määritetään toiminnot ja tehtävät, jotka pitää saada suoritetuksi operaation aikana, jotta tavoiteltu loppuasetelma voidaan saavuttaa. Nämä tehtävät käännetään suorituskykyvaatimuksiksi (Faber 2007, 2; Petrova & Petrov 2020, 113). Suorituskykyvaatimukset eivät välttämättä kohdistu jo olemassa oleviin suorituskykyihin, vaan ne voivat olla geneerisiä, joiden perusteella rakennetaan tulevaisuuden suorituskykyjä (Hartfield 2010, 26; Birkemo 2013, 9). Tämä ratkaisu antaa joustavuutta puolustussuunnitteluun, kun prosessin alkuvaiheessa ei tarvitse vielä keskittyä todellisiin joukkoihin tai asejärjestelmiin, eikä näin ollen poissulkea joitakin vaihtoehtoja.

Skenaarioperusteinen puolustussuunnittelu perustuu ennalta laadittuihin skenaarioihin, joissa on tarkastikin kuvattu suunnittelun lähtöpiste ja kaikki

siihen vaikuttavat tekijät (Coates 2000, 2; Ikonen 2023, 32). Skenaarioita käytetään hyväksi, jotta pystytään tunnistamaan ne olosuhteet ja rajoitteet, joissa suorituskykyjä on tarkoitus käyttää, käytännössä tämä tapahtuu muodostamalla skenaarion vaatimat tehtävät, joista johdetaan tarvittavat suorituskyvyt (Petrova & Petrov 2020, 113; Di Nunzio ym., 2023, 44). Suorituskyvyt voidaan johtaa tehtävistä esimerkiksi sotapelaamalla, simuloimalla, analysoimalla doktriineja ja asiantuntijatyöllä (Birkemo 2013, 11). Oleellista skenaariomallin käytössä on se, että käytettävät skenaariot pystyvät kuvaamaan laajasti tulevaisuuden vaatimuksia, jotta tulevaisuuden kehitettävät suorituskyvyt kattavat todelliset tarpeet, eikä tarkastelukulma ole liian kapea ja rajoittunut (Chermack ym. 2001, 16; Hicks 2017, 1).

Top-down lähestymistavassa lähdetään liikkeelle valtion poliittisstrategisesta turvallisuustilanteesta, tulevaisuuden haasteista ja strategista päämäärästä, josta johdetaan tarvittavat suorituskyvyt (Birkemo 2013, 9). Resurssirajoitteinen puolustussuunnittelu pyrkii luomaan toteuttamiskelpoisia ja kestäviä sotilaallisia suorituskykyjä, ottaen huomioon rajalliset budjetit. Suunnittelussa ei huomioida suorituskykyjä tai joukkorakenteita, jotka eivät mahdu budjetti-raameihin, huolimatta niiden mahdollisesti tuomasta suorituskyvyn noususta (Faber 2007, 2). Inkrementaalinen lähestymistapa perustuu riskien minimointiin. Siinä kehitetään jo olemassa olevia suorituskykyjä, eikä luoda uutta (Faber 2007, 2).

Operatiivisen suunnittelun käsite

Operatiivinen suunnittelu on alemman tason suunnittelua kuin edellä käsitelty puolustussuunnittelu ja sen tavoitteena on pelkistetysti tuoda komentajalle valittavaksi paras mahdollinen sotilaallinen suunnitelma kulloiseenkin tilanteeseen (Faber 2007, 1). Pfeiffer (2008) määrittelee operatiivisen suunnittelun olevan joukkojen muodostamista ja niiden keskittämistä tehtävään (Pfeiffer 2008, 104). Wilkins ja Desimone (1993) määrittelevät operatiivisen suunnittelun tuloksena syntyvän tuotteen, joka vastaa useaan vihollisen toimintavaihtoehtoon ja on suunnitelma vastustajan lyömiseen.

Kansainvälisesti operatiivinen suunnittelu jaetaan 1) ennakoivaan suunnitteluun (advance planning) joka taas jakautuu yleiseen suunnitteluun (generic planning) sekä valmius/varasuunnitteluun (contingency planning) ja 2) tilanteenmukaiseen suunnitteluun (operational planning, crisis response planning) (Simon 2010, 11; EU 2015, 3; Orellano 2016, 3; NATO 2019, 4). Ennakoivassa suunnittelussa keskitytään mahdollisesti toteutettaviin operaatioihin esimerkiksi tuottamalla analyysseja jonkin maan, alueen tilanteesta tai

kehitetään konsepteja. Koska kyseessä on ennakoiva suunnittelu, niin kaikki mahdolliseen operaatioon liittyvät yksityiskohdat eivät ole tiedossa tai käytössä, joten operaatioon tarvittavien suorituskykyjen suunnittelu voi tapahtua yleisellä luonnosteluasteella (EU 2015, 7). Nato jakaa ennakoivan suunnittelun vielä tarkemmin neljään alakategoriaan, jotka ovat standing defence plan, contingency plan, generic contingency plan ja graduated response plan (Nato 2019, 4). Standing defence plan on suunnitelma, jolla kansalliset puolustusuunnitelmat huomioidaan osaksi Naton operatiivista suunnittelua. Contingency plan keskittyy johonkin tiettyyn alueeseen, josta ei kuitenkaan kaikkia tietoja ole olemassa. Generic contingency plan keskittyy tilanteisiin, joissa rakennetaan joukkopoolia nopealla valmiudella, mutta yleisellä tasolla, koska mahdollisesta operaatioalueesta tai operaation luonteesta ei ole tietoa. Graduated response plan keskittyy tilanteisiin, jotka muodostavat liittoumalla eksistentiaalisen uhan ja joihin pitää vastata erittäin korkealla valmiudella.

Tilanteenmukaisessa suunnittelussa kaikki operaatioon liittyvät yksityiskohdat ovat tiedossa tai ne on arvioitu suunnittelun perustaksi. Suunnittelun tuloksena syntyy yksityiskohtainen suunnitelma operaation toteuttamiseksi mukaan lukien tarvittavat suorituskyvyt ja joukot sekä niiden keskittämiseen operaatioalueelle liittyvät vaihtoehdot (EU 2015, 7).

Käsitteet Suomessa

Valtioneuvoston kanslia julkaisi kesäkuussa 2023 (Valtioneuvosto, 2023) Nato-sanaston, jonka tarkoituksena on yhtenäistää käytettävää kieltä ja terminologiaa, liittyen Natoon. Sanasto keskittyy organisaatorakenteisiin, mutta Natossa Defence Policy and Planning Division, joka on käännettynä puolustuspolitiikan- ja suunnittelun osasto (Valtioneuvosto a, 2023, 22) vastaa Naton puolustus suunnittelusta. Puolustus suunnittelua ei ole määritelty virallisissa asiakirjoissa eikä ohjesäännöissä. Kenttäohjesääntö yleisessä mainitaan kerran sana puolustus suunnittelu ”Suomen lähialueilla olevien asevoimien sotilaallinen suorituskyky ja valmius ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa tilannetta puolustus suunnittelun perustaksi” (Puolustusvoimat 2014, 7).

Operatiivinen suunnittelu määritellään vuoden 2023 taktisessa suunnitteluohjeessa seuraavalla tavalla: ”Tehokkaimman tavan etsimistä ja muodostamista kulloiseenkin uhkaan vastaamiseksi käytössä olevilla resursseilla. Operatiivinen suunnittelu jakautuu kahteen pääkategoriaan: ennakoivaan suunnitteluun ja tilanteenmukaiseen suunnitteluun. Operatiivista suunnittelua toteutetaan strategisella, operatiivisella ja taktisella tasolla puolustustoimien, operaatioiden ja taistelujen suunnittelemiseksi ja valmistelemiseksi”. (Puolustusvoimat 2023, 56).

Ennakoiva suunnittelu määritellään seuraavalla tavalla ”*Ei-aikakriittistä suunnittelu, joka toteutetaan normaalioloissa mahdollisen tulevan tilannekehityksen varalta ja johon ei liity välitöntä toimeenpanoa*” (Puolustusvoimat 2023, 55). Tilanteenmukainen suunnittelu määritetään seuraavalla tavalla ”*aikakriittistä suunnittelua jo ilmenneeseen uhkaan vastaamiseksi. Tilanteenmukaisen suunnittelun lopputuote on välittömästi toimeenpantavissa oleva käsky*” (Puolustusvoimat 2023, 58).

Maanpuolustuskorkeakoulu on ainoa Suomen yliopisto, joka tuottaa sotatieteellistä tutkimusta. Kun analysoimme Maanpuolustuskorkeakoulun opinnäytetöitä, jotka pitävät sisällään kandi- ja maisteriopintojen työt, sekä esiupeeerikurssien lopputyöt (nykymuotoisessa esiupeeerikurssissa ei laadita enää lopputyötä) ja yleisepupeerikurssien opinnäytteet sekä väitöskirjat saamme kuvan poikkileikkauksen puolustussuunnittelun ja operatiivisen suunnittelun käsitteistä. Analyysi tehtiin käyttämällä Doria-tietokantaa, joka on Kansalliskirjaston ylläpitämä julkaisuarkisto. Maanpuolustuskorkeakoulu käyttää Doria-tietokantaa omien julkaisujensa arkistoinnissa. Haut tehtiin neljällä hakusanalla, jotka olivat puolustussuunnittelu, operatiivinen suunnittelu, NDPP ja HLGP. Tuloksista analysoitiin sitten tarkemmin, miten kussakin työssä käytettiin ja ymmärrettiin käsitteitä. Lisäksi tuloksena saatiin, minä ajanjaksona töitä on tehty, koska Doria tietokantaan käyttävät myös muut kuin MPKK, joten hakujen määrissä ja vuosissa on tuloksia, jotka eivät liity käsiteltyihin aihealueisiin, esimerkiksi NDPP haulla tulee vuoden 1917 julkaisu ”Vuosien 1911–1915 maanvuokratilastoa”. Nämä tulokset on luokiteltu aihealueeseen muu taulukossa 1.

Taulukko 1.

Hakusana	Määrä	Vuodet	Aihealueet
Puolustussuunnittelu	54	2000–2023	Historia 21, operaatiotaito 7, strategia 6, nato 4, puolustusvoimat 4 (3 historia), muu 12 (sekalaisia)
Operatiivinen suunnittelu	797	1900–2023	Johtaminen 142, historia 122, operaatiotaito ja taktiikka 99, maasotalinja 59, strategia 56, sotataito 46, sotatekniikka 45, muut 228 (sekalaisia)
NDPP	6	1917–2023	NATO 4, muu 2
HLGP	2	2021–2023	EU 1, muu 1

Operatiivisesta suunnittelusta on tehty vajaa 800 tutkimusta, joka on luonnollista, koska operatiivinen suunnittelu on upseerikoulutuksen ydinsisältöä. Puolustussuunnittelua käsitelleistä 54 tutkimuksesta suurin osa liittyi sotahistoriaan, jossa puolustussuunnittelu käsitettiin jonkin yhtymän tai muun joukon puolustuksen suunnitteluksi. Voidaan todeta myös että 33 tutkimusta on enemmän operatiivisen suunnittelun tutkimusta, kuin puolustussuunnittelun tutkimista. Naton tai EU:n puolustussuunnitteluprosesseista oli yhteensä vain viisi tutkimusta.

CASE Naton ja EU:n puolustussuunnittelu

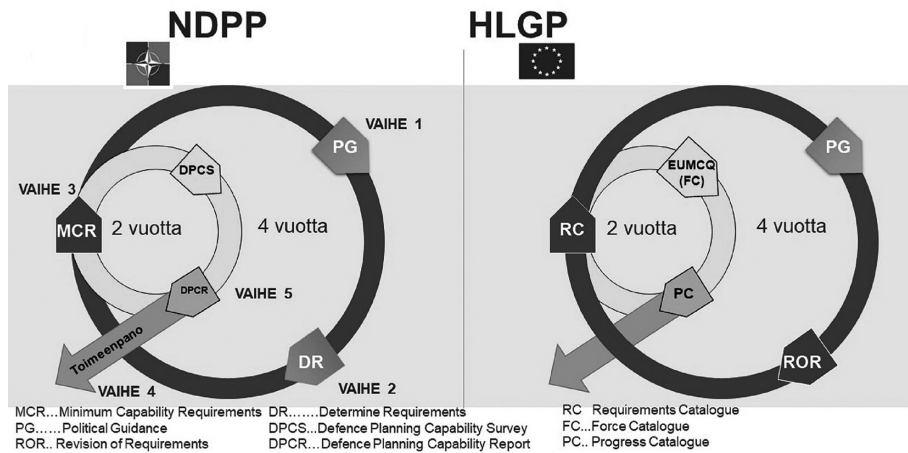
Nato hyväksyi kesäkuussa 2022 Madridissa päivitetyn ja uuden strategisen konseptinsa (Nato 2022 b). Konsepti korvasi vuonna 2010 hyväksytyt edeltäjänsä. Konseptin mukaan Nato päätehtävä on kollektiivinen puolustus kaikkia uhkia vastaan. Naton puolustussuunnittelun tehtävänä on vahvistaa ja modernisoida Naton joukkorakennetta, kiinnittämällä huomiota mm. reagointikykyyn ja valmiuteen, sekä yhteensopivuuteen. Naton sotilaallinen suorituskyky muodostuu viimekädessä jäsenmaiden kansallisista resursseista, yhteisestä puolustussuunnittelujärjestelmästä (NDPP) ja yhteisestä komento- ja joukkorakenteesta. Naton sotilaalliset suorituskyvyt pohjautuvat jäsenmaiden kansallisiin sotilaallisiin voimavaroihin, joiden kehittämistä vastaavat jäsenmaat itse. Naton puolustussuunnitteluprosessi uudistettiin nykyisenkaltaiseksi kahdessa vaiheessa vuosina 2009 ja 2016 (Gane 2012, 2; Mauro 2019, 13). Puolustussuunnitteluprosessi on syklinen ja se koostuu viidestä vaiheesta, jotka ovat (Nato 2022 a: Pesu & Iso-Markku 2022, 20):

1. poliittinen ohjaus (Establish Political Guidance)
2. suorituskykyvaatimusten määrittäminen (Determine Requirements)
3. tavoitteiden jakaminen ja asettaminen (Apportion requirements and set Targets)
4. toimeenpano (Faciliate Implementation).
5. tulosten tarkastelu (Review Results)

NDPP:n kokonaiskesto on neljä vuotta. Neljän vuoden syklin sisällä on myös kahden vuoden sykli, joka toteutetaan kaksi kertaa neljän vuoden aikana (Fleischer 2015, 106). Edellinen täysi sykli toteutettiin vuosina 2019–2022. Uusin täysi sykli alkoi alkuvuodesta 2023 ja loppuu vuonna 2026 (Pesu & Iso-Markku 2022, 20). Vuoden 2016 uudistuksessa suunnitteluhorisontti jaettiin kolmeen osaan: lyhyeen (0–6 vuotta), keskipitkään (7–19 vuotta) ja pitkään (+20 vuotta) (Nato 2018, 10).

Euroopan unionilla on useita suorituskykyjen kehittämisen prosesseja, kuten Headline Goal Process (HLGP), EU:n suorituskykyjen kehittämisen suunnitelma (Capability Development Plan, CDP), Coordinated Annual Review on Defence (CARD) ja pysyvä rakenteellinen yhteistyö eli PRY (Permanent Structured Cooperation, PESCO) (Fiott 2018, 3). Vuonna 2018 EU:n jäsenmaat päättivät, että HLGP muutetaan neljän vuoden sykliseksi prosessiksi, joka on ajallisesti ja taksonomisesti yhteneväinen NDPP:n kanssa (Ikonen 2023, 30). Molemmat prosessit on esitetty kuvassa yksi. Ensimmäinen syklinen prosessi alkoi näin ollen vuonna 2019. HLGP on suorituskykyjen kehittämisen prosessi, jonka avulla pyritään kehittämään niitä suorituskykyjä, joita tarvitaan mahdollisissa kriisinhallinnassa (Fiott 2018, 1; Maina 2021, 12). Periaate on sama kuin NDPP:ssä, jossa tarkastellaan kollektiivisen puolustuksen tarvitsemia suorituskykyjä. HLGP sisältää samantyyppiset vaiheet kuin NDPP, pois lukien vaiheen kolme (tavoitteiden jakaminen ja asettaminen). EU:n prosessi perustuu vapaaehtoisuuteen. EU:n prosesseista juuri HLGP on NDPP:tä vastaava prosessi (Schadenbauer 2021, 205; Ikonen 2023, 31).

2

Kuva 1: Naton ja EU:n puolustussuunnitteluprosessit ja päätuotteet.

Poliittinen ohjaus

Naton puolustussuunnitteluprosessi ja EU:n HLGP alkavat aina poliittisella ohjauksella, joka käynnistää prosessien uuden neljän vuoden syklin (Nato 2018, 16; Engberg 2021,1). Naton poliittisen ohjauksen hyväksyvät maiden puolustusministerit ja prosessi tunnistaa myös mahdollisuuden päivittää ohjausta

kahden vuoden päästä, mikäli siihen on tarvetta (Nato 2018, 16). Poliittinen ohjaus ottaa kantaa vähintään poliittiseen-, taloudelliseen-, lainsäädölliseen-, siviili- ja teknologiseen ympäristöön ja kehitykseen. Poliittinen ohjaus määrittää halutun tavoitetason (Level of Ambition, LoA), joka tarkoittaa käytännössä ainakin puolustussuunnittelussa käytettävien skenaarioiden perusteet, laajuuden, määrän ja tavoitteet. Lisäksi määritetään laadullisia suorituskykyvaatimuksia, jotka tukevat puolustussuunnittelun ja operaatioiden toteuttamista (esim. valmius, yhteistoimintakyky ja kielitaito).

Nato julkaisi viimeisimmän poliittisen ohjauksen (Polical Guidance for Defence Planning 2023) helmikuussa 2023 (Nato 2023). EU:n viimeisin poliittinen ohjaus tunnetaan nimellä strateginen kompassi (Strategic Compass) ja se julkistettiin keväällä 2022 (Euroopan komissio 2022, 36). Poliittiset ohjaukset ohjaavat puolustussuunnitteluprosesseja vuosina 2023–2027.

Suorituskykyvaatimukset

Suorituskykyvaatimukset perustuvat molemmissa prosesseissa skenaarioiden käyttöön. Vaatimukset päivitetään prosessien mukaisesti kerran neljässä vuodessa. Käytettävien skenaarioiden määrät ja yksityiskohdat ovat erilaiset molemmissa prosesseissa (Campbell 2022). Esimerkkinä skenaariosta voisi olla pelastusoperaatio luonnonkatastrofista tai muusta epävakaudesta johtuen ja jolloin tietty määrä jäsenmaiden kansalaisia tulisi pystyä evakuoimaan annettussa aikamäärässä (Maina 2021, 7).

Naton ja EU:n prosessien lähestymistapa tarvittavien suorituskykyjen määrittämiseen poikkeaa toisistaan. NDPP:ssä muodostetaan skenaarion tarvitsema suorituskykyjen määrä (käytössä olevat joukot ja muut suorituskyvyt), joka sitten testataan skenaariolla ja lopputuloksena skenaarion tarvitsemia suorituskykyjä voidaan tarkentaa, mikäli testaamisen tulokset antavat siihen aihetta (Campbell 2022). Kun kaikkien skenaarioiden tarvitsemat suorituskyvyt on saatu määritettyä, niin lopputuloksena on vaadittavien suorituskykyjen minimiluettelo (Minimum Capability Requirements MCR) (Fleischer 2015, 109).

HLGP:ssa muodostetaan kunkin skenaarion tarvitsema suorituskykyjen määrä kolmivaiheisen suunnitteluprosessin kautta (Ikonen 2023, 32). Ensimmäisessä vaiheessa itse skenaario luodaan niillä perusteilla mitä poliittinen ohjaus antoi (toimintaympäristön kuvaus, uhat, ympäröivä yhteiskunta, tehtävä, rajoitteet jne.) sekä laaditaan ylemmän johtoportaan perusteet (Poliittis-strateginen ohjaus, Military Strategic Option, MSO), toisessa vaiheessa skenaariolle tehdään operaatiosuunnitelma (Concepts of Operation, CONOPS) ja viimeisessä vaiheessa määritetään ne suorituskyvyt mitä CONOPS vaatisi, että se

voidaan toteuttaa (Ikonen 2023, 32). Viimeisessä vaiheessa käytetään hyväksi erilaisia suunnittelutyökaluja, kuten esimerkiksi operaatioanalyysia ja teknistä laskentaa. Kun yhden skenaarion tarvitsema suorituskykyjen määrä on saatu määritetty, niin kaikkien skenaarioiden tarvitsemat suorituskyvyt yhdistetään ja saadaan tulokseksi suorituskykyluettelo Total Capability Requirements (TCR). TCR julkaistaan osana ”vaatimusluetteloa” Capability Requirements (RC), jossa kuvataan tarkemmin prosessin vaiheet, kunkin skenaarion suorituskykytarpeet ja suorituskykyjen kokonaistarve (Schadenbauer 2021, 204).

Tavoitteet

Tavoitteiden osalta Naton ja EU:n prosessit eroavat selkeästi. EU:ssa ei ole tavoitteita jäsenvaltioille, vaan prosessi perustuu vapaaehtoisuuteen. Natossa taas asetetaan jäsenmaille tavoitteita. Peruseriaatteena on tasapuolinentaakanjako ja kohtuullinen vaatimustaso (Nato 2018, 24; Kaikkonen 2022). Yksinkertaistettuna voidaan sanoa, että tavoitteiden määrä ja laatu riippuu jäsenmaan bruttokansantuotteesta (Pesu & Iso-Markku 2022, 21). Julkisuudessa on arvioitu, että jos halutaan ennalta arvioida, että minkälaisia tavoitteita Suomi saisi, niin tulisi katsoa suurin piirtein samankokoisten Nato maiden olemassa olevia tavoitteita (Iltasanomat 2023). Tavoitteet ja myös suorituskykyvaatimukset voivat olla määrällisiä tai laadullisia (Nato 2018, 20–21). Määrällisissä on yksinkertaisesti kysymys esimerkiksi siitä, kuinka monesta prikaatista, pataljoonasta, laivasta tai lentokoneesta on kyse (Lorenz 2018,1). Laadullisia tavoitteita voi olla valmius, tuleeko joukon tai suorituskyvyn olla käytettävissä esimerkiksi kymmenessä päivässä tai kuukaudessa, tai onko joukko ja kalusto yhteensopiva Naton järjestelmien kanssa.

Toimeenpano

Puolustus suunnittelussa toimeenpano tarkoittaa, niitä toimenpiteitä, joilla pyritään kehittämään suorituskykyä. Naton prosessissa on kyse niistä suorituskyvyistä, jotka maille on annettu tavoitteina (target), kun taas EU:n puolella ollaan kiinnostuneita yleisestä kehityksestä suorituskykyjen suhteen (Ikonen 2023, 35). Toimeenpano voidaan tehdä yksittäisen maan omina hankintoina ja kehittämisenä tai sitten monikansallisina yhteistyöhankkeina (Anteroinen 2013, 29–31).

Tulosten tarkastelu

Tulosten tarkastelu toteutetaan sekä Natossa, että EU:ssa kahden vuoden välein. Tarkastelu alkaa, kun jäsenmaat saavat vastataksaan puolustussuunnitelukyselyn, jota kutsutaan Natossa Defence Planning Capability Survey (DPCS) ja EU:ssa European Union Military Capability Questionnaire (EUMCQ) (Schadenbauer 2021, 204; Nato 2022a). Kysymyksessä on kuitenkin yksi ja sama kysely, mikäli maa kuuluu Natoon niin maa vastaa DCPS:ään ja jos kyseessä on vain EU:n jäsen niin maa saa vastattavakseen EUMCQ. Kun maat ovat vastanneet kyselyyn, niin sekä Nato että EU analysoivat vastaukset. Natolla keskipisteenä on se, miten jäsenmaa on edistynyt sille annetuissa tavoitteissa, lisäksi se tarkastelee sekä taloudellisten suunnitelmien, että suorituskykyjen kehittämisen suunnitelmia. Taloudellisesta tarkastelusta voidaan nostaa esille yleisesti esillä ollut kahden prosentin määrärahatavoite puolustukselle bruttokansantuotteesta. Kun Nato on saanut vastaukset kysymyksiinsä, niin se laatii raportin kullekin jäsenmaalle, jossa käydään läpi maan puolustuspolitiikkaan ja suorituskykyihin liittyviä asioita (Lorenz 2018, 2). HLGP:n prosessissa tulosten tarkastelu on huomattavasti pelkistetympää, kuin edellä kuvattu Naton prosessi, jonka painopisteenä on tarkastella kehitystä edellisestä syklistä ja selvittää mahdollisia väärienmääryksiä (Ikonen 2023, 34).

Pohdinta

Tämän tutkimuksen ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää mitä puolustussuunnittelulla tarkoitetaan. Käytettävän aineiston perusteella kansainvälisesti puolustussuunnittelun käsite on selvä, mutta kansallisesti käsitettä on käytetty eri tarkoituksissa. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan kuitenkin todeta ja määritellä puolustussuunnittelu seuraavalla tavalla: Puolustussuunnittelu on poliittisesti ohjattu prosessi, jolla pyritään rakentamaan sellaiset sotilaalliset suorituskyvyt keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, jotka kykenevät vastaamaan toimintaympäristön haasteisiin ja uhkiin.

Kun käsitellään puolustussuunnittelun ja operatiivisen, välistä suhdetta ja erityisesti kysymystä siitä, kumpi johtaa tai kumpi ohjaa. Puolustussuunnittelun tulee tarjota suorituskyvyt, joita tarvitaan olemassa olevien tai odotettujen operaatiosuunnitelmien toteuttamiseen. Kun suhdetta tarkastellaan jatkuvana ja kehittyvänä prosessina, operatiivinen suunnittelu johtaa ja puolustussuunnittelun on perustuttava operatiivisen suunnittelun vaatimuksiin ja reagoitava niihin. Toisaalta realististen operaatiosuunnittelun tulee kulloinkin perustua operaatiohetkellä olemassa oleviin tai olemassa oleviin joukkoihin ja niiden

suorituskykyihin, toisin sanoen siihen, mitä puolustussuunnittelu on kehittänyt ja tarjoaa. Siinä mielessä puolustussuunnittelu on johdossa. Kysymyksessä on siis perinteinen muna- kanatilanne, jossa ei ole ongelmaa, vaan kumpikin prosessi luontevasti on vuorollaan johdossa. Tosin on huomattava, että operatiivisen suunnittelun tarpeiden analysointi voi johtaa erilaisiin johtotuloksiin, kuten kävi ensimmäisen maailmansodan jälkeen, kun Ranskan puolustussuunnittelu perustui puolustukseen sekä linnoituksiin (Kier 1995, 71), kuten Maginot-linjaan ja Saksan puolustussuunnittelu keskittyi liikkuvaan sodankäyntiin kykenevien suorituskykyjen luomiseen (Murray 1997, 73).

Puolustussuunnittelua ei ole määritelty kansallisesti, joka on aiheuttanut sen, että sitä on pidetty osana operatiivisen suunnittelun käsitettä. Tämä näkyy selvästi, kun analysoidaan Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimuksia ja julkaisuja. Puolustussuunnittelu tulisi määritellä käsitteenä samoin, kun operatiivinen suunnittelu on määritelty. Suomen tullessa osaksi Natoa, niin on todennäköistä, että puolustussuunniteluun liittyvä julkaisutoiminta tulee lisääntymään. Tämä on näkynyt jo julkisessa mediassa, jossa Naton puolustussuunnitteluprosessista ja sen vaikutuksista Suomeen on puhuttu laajasti. Kuitenkaan tutkimuksia aihealueesta ei vielä ole. Mielenkiintoisia tutkimuksena aiheita voisi olla esimerkiksi NDPP:n ja lisääntyvän valmiuden vaikutukset varusmies- ja reserviläiskoulutukseen ja lainsäädäntöön tai arktisen toimintaympäristön asettamat vaatimukset Naton suorituskykyvaatimuksiin. Taulukossa kaksi esitellään operatiivisen suunnittelun ja puolustussuunnittelun väliset eroavaisuudet.

Taulukko 2.

	Operatiivinen suunnittelu	Puolustussuunnittelu
Päämäärä	Valmistautuminen tiettyyn operaatioon ja ympäristöön	Määrittää yleiset joukko- ja suorituskykyvaatimukset
Ajuri	Reaali/Operatiivinen	Poliittinen
Lähestymistapa	Tehtävä orientoitunut/ uhka perusteinen	Suorituskykyperusteinen/ uhka tietoinen
Välineet	Oikeat joukot ja organisaatiot	Mallit ja referenssi suorituskyvyt
Ei materiaaliset tekijät	Kriittisiä	Toissijainen, keskittyy materiaaliin
Aikahorisontti	Lyhyt	Keskipitkä ja pitkä
Riski	”Tunnelinäkö” vain ja keskittyminen vain ”tietyn tyyppiin” operaatioihin.	Irtautuminen reaali maailmasta

Operatiivisen suunnittelun ja puolustussuunnittelun päämäärät eroavat toisistaan merkittäväällä tavalla. Operatiivinen suunnittelu keskittyy aina johonkin tiettyyn operaatioon, jonka ympäristö tiedetään. Esimerkkinä voi esimerkiksi olla pelastusoperaatio, kuten Israelin toimeenpaneva operaatio Entebbe vuonna 1976, jolloin Israel pelasti Ugandasta lentokoneilla yli sata siviiliä (Shaw & Goodman, 2018, 42). Puolustussuunnittelu pelastusoperaatioon taas tarkoittaisi evakuoitavan henkilöstön (10 000 ihmistä), valmiuden (evakuoitava 7 päivässä) ja etäisyyden määrittämistä (esim. 15000 km etäisyydellä Lontoosta), jonka perusteella voidaan arvioida tarvittavat rakennettavat suorituskyvyt. Puolustus suunnittelun ajuri on poliittinen, joka johtuu siitä, että poliittinen tahtotila määrittää sen mitä kohti ja mitä varten puolustus suunnittelua tehdään. Operatiivisen suunnittelun ajurina on taas reaalimaailma, jossa toimintaympäristö ja tilanne on oikea. Lähestymistapa operatiivisessa suunnittelussa on tehtävä orientoitunut. Operaatiolla on aina jokin tavoiteltava loppuasetelma ja päämäärä, johon pyritään ja joka perustuu olemassa olevaan tilanteeseen ja uhkaan. Puolustussuunnittelu taas keskittyy rakennettaviin suorituskykyihin ja prosessi on tietoinen uhkatilanteesta, jota vastaan suorituskykyjä rakennetaan. Operatiivinen suunnittelu perustuu jo olemassa oleviin joukkoihin ja organisaatioihin. Puolustussuunnittelussa taas rakennetaan joukkorakenteita, malleja ja niitä verrataan referenssisuorituskykyihin. Puolustussuunnittelussa keskitytään DOTMPLFI-kehikon materiaaliseen osaan, kun operatiivisessa suunnittelussa pitää huolehtia kehikon kaikista osista, jotta suorituskyky on käytettävissä, kun tarvitaan (DOTMPLFI, doctrine, organization, training, materiel, leadership and education, personnel, and facilities). Operatiivisen suunnittelun aikahorisontti on yleensä lyhyt, koska operaatio pitää toteuttaa reaalimaailmassa. Puolustussuunnittelussa taas rakennetaan suorituskykyjä, jotka voivat tulla käyttöön jopa vasta yli kymmenen vuoden jälkeen. Riskinäkökulmissa operatiivinen suunnittelu voi syllistyä putkinäköön, jossa ei tunnisteta kuin ”yksi totuus” ja uhka kuten kävi Japanille Midwayn operaatiossa 1942 (Hanson 2016, 32). Puolustussuunnittelu taas voi irtautua reaalimaailmasta, jolloin rakennettavat suorituskyvyt eivät palvele tarkoitustaan, kuten Ranskan Maginot-linjan rakennus ensimmäisen maailmansodan jälkeen.

Artikkelissa esitetyt Naton ja EU:n puolustussuunnitteluprosessit ovat keskenään samantyyppiset, mikä on luonnollista koska pääosa maista, jotka osallistuvat prosesseihin ovat mukana molemmissa prosesseissa. Molemmat prosessit ovat poliittisia lähtökohdiltaan, koska prosessien aluksi määritellään se poliittinen tahtotila, joka pitää täyttää prosessin luomilla suorituskyvyillä. Naton puolustussuunnittelu on uhkaperusteinen, joka on ymmärrettävää koska

lähtökohtana on tietyt operaatioalueet ja tunnistettu vastustaja. Nato ja EU käyttävät myös molemmat skenaariopohjaista lähestymistapaa, skenaarioiden määrä ja yksityiskohdat vain ovat erilaiset (Petraš 2022, 17), EU:n skenaariot ovat generisiä ja niihin on luotu kuvitteellinen toimintaympäristö (esim. kuvitteelliset valtiot ja muut toimijat) (Barrie ym., 2018, 7). Molemmat puolustus suunnitteluprosessit ovat luonteeltaan suorituskykyperusteisia, jotka eivät keskity olemassa oleviin suorituskykyihin, vaan ne keskittyvät tulevaisuuden suorituskykyjen rakentamiseen. Koska Natolla ja EU:lla on erilaiset tehtävät ja päämäärät (Natolla kollektiivinen puolustus ja EU:lla kriisinhallinta), niin myös prosessien kautta syntyvät suorituskykytarpeet poikkeavat toisistaan ainakin jossakin määrin. Suomen liittyttyä Natoon olisi hedelmällistä tutkia, että mitä NDPP tarkoittaa Suomelle. Miten sen suorituskykytarpeet, jotka osoitetaan Suomelle, tullaan rakentamaan ja mitä tässä tulee huomioida, esimerkiksi asevelvollisuuden ja reservin näkökulmista.

Tässä artikkelissa on käsitelty puolustus suunnittelun ja operatiivisen suunnittelun käsitteitä ja lisäksi esitelty kaksi puolustus suunnittelun prosessia. Suomalaisessa tutkimuksessa painopiste on ollut selkeästi operatiiviseen suunnitteluun liittyvässä tutkimuksessa, kun taas puolustus suunnitteluun liittyvää tutkimusta on ollut todella vähän. Tämä sama tilanne näkyy myös Maan puolustuskorkeakoulun väitöskirjoissa, joissa vuosina 2003–2020 julkaistiin 25 operaatiotaitoon (sotataito, sotahistoria ja taktiikka) liittyvää väitöskirjaa ja viisi sotatalouteen liittyvää väitöskirjaa (Ikonen 2021, 71). Tulevaisuudessa puolustus suunnittelun opetukseen ja julkaisutoimintaan tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota, jolloin tietämys puolustus suunnittelusta lisääntyisi.

Lähteet

- Aapro, K. (2022) Kansallisesta puolustuksesta liittokunnan puolustajaksi. Puolustusministeriön blogi. https://www.defmin.fi/ajankohtaista/blogi/kansallisesta_puolustuksesta_liittokunnan_puolustajaksi.13297.blog#681ebcf2 Haettu 18.7.2023.
- Anteroinen, J (2013). *Enhancing the development of military capabilities by a systems approach*. Väitöskirja. Maanpuolustuskorkeakoulu.
- Barrie, D., Barry, B., Boyd, H., Chagnaud, M. L. C., Childs, N., Giegerich, B., & Schütz, T. (2018). Protecting Europe: Meeting the EU's Military Level of Ambition in the Context of Brexit. International Institute for Strategic Studies.
- Birkemo, G. A. (2013). Is Norwegian long term defence planning risk based? Norwegian Defence Research Establishment (FFI), raportti 2012/00923.
- Campbell A. 2022. Analytical Support & Tools. Luento CSDP Capability planning and development kurssilla 21.6.2022 Brysselissä. Luentomateriaali julkaistu kurssille ja kirjoittajan hallussa.

- Chermack, T. J., Lynham, S. A., & Ruona, W. E. (2001). A review of scenario planning literature. *Futures research quarterly*, 17(2), 7–32.
- Coates, J. F. (2000). Scenario planning. *Technological forecasting and social change*, 65(1), 115–123.
- Davis, P.K. (2018) Defense planning when major changes are needed. *Defence Studies*, 18:3, 374–390.
- Di Nunzio, G. M., Marchesin, S., & Silvello, G. (2023). A systematic review of Automatic Term Extraction: What happened in 2022? *Digital Scholarship in the Humanities*, 38(Supplement_1), 41–47.
- EEAS (European External Action Service, 2022). EUMC Glossary of acronyms and definitions – Revision 2021
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8341-2022-INIT/en/pdf>
 Haettu 23.7.2023
- Engberg, K. (2021). *A European defence union by 2025? Work in progress*. Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps). Raportti.
https://www.sieps.se/globalassets/publikationer/temasidor/european_defence_union_policy_overview.pdf Haettu 7.8.2023
- Euroopan komissio (2022). A Strategic Compass for Security and Defence - For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security. Asiakirjanumero 7371/22
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/en/pdf> Haettu 7.8.2023
- Euroopan Unioni (2015). EU Concept for Military Planning at the Political Strategic Level. EEAS 02246/8/14 REV 8. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6403-2017-INIT/en/pdf>
- Faber, P. (2003). NATO Long-Term Defense Planning: Implications for the Future—Findings and Conclusions. In Rome, Long-Term Defense Planning (LTDP) Seminar for Planners from (Vol. 21). <https://www.files.ethz.ch/isn/26460/ltdp.pdf> Haettu 24.7.2023
- Fleischer, P. (2015). NATO Defence Planning Process. Implications for Defence Posture. *Securitologia*, 1(21), 103–114.
- Fiott, D. (2018). EU defence capability development. Plans priorities, projects. European Union Institute für Security studies.
<http://www.tatia.cz/documents/2018/brief-cdp.pdf> Haettu 7.8.2023
- Gane, C. (2012). THE NEW NATO DEFENCE PLANNING PROCESS RESOURCE PLANNING AND PROGRAMMING. *Defence Resources Management in the 21st Century*, 7(7), 340-351.
- Gray, C. S. (2014). Strategy and defence planning: meeting the challenge of uncertainty. New York, NY: Oxford University Press.
- Hanson, M. E., (2016). Improving Operational Wargaming: Its all fun and games until someone loses a war. ARMY COMMAND AND GENERAL STAFF COLLEGE FORT LEAVENWORTH KS FORT LEAVENWORTH United States.
<https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/AD1021990.pdf> Haettu 31.8.2023
- Hartfiel, R. M. (2010). Planning without guidance: Canadian defence policy and planning, 1993–2004. *Canadian Public Administration*, 53(3), 323-349.
- Hicks, K. H. (2017). Bad idea: Arguing over capabilities-vs. threat-based planning. Center for Strategic and International Studies Raportti.
http://defense360.csis.org/wp-content/uploads/2017/12/Hicks_Capabilities-vs.-Threat-based-Planning_Bad-Idea.pdf Haettu 2.8.2023

- Ikonen, I. (2021). Maanpuolustuskorkeakoulun artikkeliväitöskirjat 2003–2020. *Tiede ja ase*, 2021(79).
- Ikonen, I. (2023). Puolustuksen ja suorituskykyjen kehittäminen Natossa ja EU:ssa. *Sotilas-aikakausilehti* 3/2023.
- Iltasanomat 2023. Nämä ovat Naton uudet velvoitteet Suomelle: ”Totta kai meidän pitää antaa joukkojamme Naton käyttöön”. 15.2.2023
<https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/be9d3dbd-dba8-442b-8faf-e96f98122e8c>
- Kaikkonen, A. (2022). Nato-jäsenyys vie Suomen yhteisen puolustuksen ytimeen. *Helsingin Sanomat* 19.12.2023 vieraskynäkirjoitus. Haettu 18.7.2023
- Kier, E. (1995). Culture and military doctrine: France between the wars. *International security*, 65–93.
- Lorenz, W. (2018). New Cycle of the NATO Defence Planning Process (NDPP). *Bulletin* No. 168 (1239), 11 December 2018.
- Maina, F. (2021). The Strategic Compass: A Guide for European Defence and EU-NATO Cooperation? Raportti, Centro Studi sul Federalismo.
<https://csfederalismo.it/en/publications/research-paper/the-strategic-compass-a-guide-for-european-defence-and-eu-nato-cooperation> Haettu 7.8.2023
- Mauro, F. (2019). *EU Defence: The White Book Implementation Process*. Euroopan komission tilaama raportti. Institut de relations internationales et stratégiques.
<https://www.iris-france.org/wp-content/uploads/2019/03/ProgEurope-MAURO-Eng-6-March-2019.pdf> Haettu 6.8.2023
- Murray, W. (1997). Thinking about revolutions in military affairs. *Joint Force Quarterly*, 16(1), 69–76.
- Nato (2018). The Beginners Guide to the NATO Defence Planning Process. Allied Transformation Staff Element Europe, opetuskirja, Nato unclassified. Teos kirjoittajan hallussa.
- Nato (2019). NATO STANDARD AJP-5. ALLIED JOINT DOCTRINE FOR THE PLANNING OF OPERATIONS. Published by the NATO STANDARDIZATION OFFICE (NSO).
https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-5_EDA_V2_E_2526.pdf Haettu 9.8.2023
- Nato (2022a). NATO Defence Planning Process. Verkkosivusto. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49202.htm Haettu 23.7.2023.
- Nato (2022b). NATO 2022 STRATEGIC CONCEPT.
https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf Haettu 4.8.2023
- Nato. (2023). The NATO Defence Planning Process.
<https://www.act.nato.int/our-work/network-community/nato-defence-planning-process/> Haettu 7.8.2023
- Oleshko, O., & Blinov, Y. (2021). Ways of improvement of defence planning mechanism in the Ministry of Defence of Ukraine. *Political Science and Security Studies Journal*, 2(1), 40–46.
- Orellana, R: (2016). NATO OPERATIONS PLANNING PROCESS – AN OVERVIEW. Nato School luento, Nato unclassified.
<https://nuou.org.ua/assets/documents/nato-operations-planning-process.pdf> Haettu 9.8.2023
- Pfeiffer, H. (2008). Defence and force planning in historical perspective: NATO as a case study. *Baltic security & defence review*, 10, 103–120.

- Pesu, M., & Iso-Markku, T. (2022). Finland as a NATO ally: First insights into Finnish alliance policy. FINNISH FOREIGN POLICY PAPER 9.
- Petráš, Z. (2022). Analysis of NATO and EU Approaches to Capability Planning and Potential Alignment of National Planning Processes. *Vojenské rozhledy*, 31(3), 3–22
- Petrova, T., & Petrov, Z. (2020). Alternative Approaches for Long-Term Defence Planning. *IJASOS-International E-journal of Advances in Social Sciences*, 6(16), 111–117.
- Puolustusvoimat (2014). Kenttäohjesääntö yleinen. Ohjesääntö.
- Puolustusvoimat (2023). Taktisen tason suunnitteluohje (APP-28 FIN). Ohjesääntö.
- Schadenbauer, K. (2021). Civilian and military capability development. Handbook on CSDP, The Common Security and Defence Policy of the European Union. Publication of the Federal Ministry of Defence of the Republic of Austria. <https://esdc.europa.eu/documentation/handbook-on-csdp/> Haettu 7.8.2023.
- Shaw, T., & Goodman, G. (2018). Hollywood's Raid on Entebbe: Behind the Scenes of the United States-Israel Alliance. *Diplomatic History*, 42(4), 590–612.
- Simón, L. (2010). Command and control? Planning for EU military operations. European union Institute for Security Studies.
- Stojkovic, D., & Dahl, B. R. (2007). Methodology for long term defence planning. Norwegian Defence Research Establishment (FFI), raportti 2007/00600.
- Valtioneuvosto (2022). Selonteko Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon. <https://valtioneuvosto.fi/julkaisut/julkaisu?pubid=URN:NBN:fi-fe2022051335111> Haettu 18.7.2023.
- Valtioneuvosto (2023a). Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma- Vahva ja välittävä Suomi. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165042> Haettu 23.7.2023.
- Valtioneuvosto (2023b). Nato-sanasto. [https://vnk.fi/documents/10616/3457861/Nato-sanasto+_+Natoordlista+_+NATO+Glossary+2023+\(en-fi-sv\).pdf/e347d92c-0abf-5f44-230c-bc79a86950e3/Nato-sanasto+_+Natoordlista+_+NATO+Glossary+2023+\(en-fi-sv\).pdf?t=1687205837315](https://vnk.fi/documents/10616/3457861/Nato-sanasto+_+Natoordlista+_+NATO+Glossary+2023+(en-fi-sv).pdf/e347d92c-0abf-5f44-230c-bc79a86950e3/Nato-sanasto+_+Natoordlista+_+NATO+Glossary+2023+(en-fi-sv).pdf?t=1687205837315) Haettu 3.8.2023
- Wilkins, D. E., & Desimone, R. (1993). *Applying an AI planner to military operations planning*. SRI International. Technical Note No.534. Menlo Park, CA. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=e664da0894e0957cf10a93a0f5f292ee219cb52c> Haettu 24.7.2023